

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง แนวทางการพิจารณาในการประกอบกิจการตลาด หรือ สถานที่จำหน่ายอาหาร
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักงานเขต ได้มีหนังสือ เพื่อขอหารือการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๕๓๕ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้วยผู้เช่าพื้นที่ของบริษัท ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร

สำนักงานเขต ได้ตรวจสอบพบว่า สถานที่แห่งหนึ่ง โดยบริษัท เป็นผู้ให้เช่าพื้นที่ ประกอบกิจการตามโฉนดที่ดิน ลักษณะการประกอบกิจการเป็นเต็นท์ชั่วคราว จำนวน ๒๐๐ หลัง และแบ่งพื้นที่ให้เช่าพื้นที่ละ ๑๕๐ ตารางเมตร ประกอบด้วยร้านจำหน่ายอาหาร ทั้งประกอบปรุงและนำอาหารปรุงสำเร็จมาตั้งวางขายประมาณ ๒๐ ร้าน ซึ่งบริษัทฯ ขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร จำนวน ๑ ฉบับ ในพื้นที่ดังกล่าว และบริษัทฯ ขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารทั้งหมด จำนวน ๘ ฉบับ

ทั้งนี้ สำนักงานเขต ได้พิจารณาสุลักษณะของสถานที่ พบว่า ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงประสานมายังหน่วยงานของท่าน เพื่อขอหารือแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาออกหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ดังนี้

๑. การประกอบกิจการมีลักษณะเป็นเต็นท์ชั่วคราว จะขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารตามที่ได้กล่าวมาสามารถขอรับได้หรือไม่ หากไม่ได้จะมีแนวทางในการดำเนินการ อย่างไรบ้าง

๒. การประกอบกิจการไม่มีเลขอาคาร จะขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร สามารถขอรับได้หรือไม่

๓. การประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นแผงสำหรับการวางขาย เช่น แคร่ โต๊ะ ในสถานที่เอกชน โดยไม่มีโครงสร้างอาคาร หรือเต็นท์ชั่วคราว จะสามารถขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารได้หรือไม่

กรมอนามัยได้วิเคราะห์ข้อกฎหมายและประเด็นข้อหารือประกอบการพิจารณาให้ความเห็นดังนี้

๑. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔ “ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ยุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ยุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

“สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม

มาตรา ๓๔^๒ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งตลาด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๕๖

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/ ๕๓๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงสำนักงานเขต

^๒ มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งตลาด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ การเปลี่ยนแปลง ขยายหรือลดสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เป็นตลาดภายหลังจากที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดตามวรรคหนึ่งแล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

มาตรา ๓๕^๓ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช่เป็นการขายของในตลาดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร

๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ และหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๑

๓) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๖๑

๔) กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

๕) กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือที่ ๑ : การประกอบกิจการมีลักษณะเป็นเต็นท์ชั่วคราว จะขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารที่ได้กล่าวมาสามารถขอรับได้หรือไม่ หากไม่ได้จะมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไรบ้าง

ความเห็น : กรมอนามัยได้นำเสนอประเด็นข้อหารือที่ ๑ ดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการประชุมครั้งที่ ๑๑ - ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาและมีความเห็นดังนี้ หลักการพิจารณาอนุญาตกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น ราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกำหนดเป็นสำคัญ ซึ่งเมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว พบว่า สถานที่ประกอบกิจการดังกล่าวมีการประกอบกิจการแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นอาคารพาณิชย์ และส่วนที่เป็นพื้นที่โล่งแจ้งสำหรับผู้ค้าตั้งเต็นท์ โดยพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารพาณิชย์ มีการประกอบหรือปรุงอาหาร จำหน่ายให้ผู้บริโภค และจัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งรับประทาน สำหรับพื้นที่ส่วนที่เป็นที่โล่งแจ้งนั้นได้มีการตั้งเต็นท์ให้ผู้ค้าจำหน่ายอาหาร โดยมีทั้งการประกอบหรือปรุงอาหาร ณ สถานที่ดังกล่าว และมีการนำอาหารปรุงสำเร็จมาวางขาย รวมถึงมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่น ๆ โดยพื้นที่ส่วนที่เป็นอาคารพาณิชย์ เข้าข่ายนิยาม “สถานที่จำหน่ายอาหาร” ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารในอาคารพาณิชย์แต่ละแห่งดังกล่าวข้างต้นจะต้องขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารในกรณีที่มีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร หรือขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารในกรณีที่มีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่ได้จัดตั้งตลาดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ แต่ในการดำเนินกิจการตลาดจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งตลาดตามวรรคนี้อปฏิบัติตามการเฉพาะรายก็ได้

^๓ มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดที่ตั้ง เนื้อที่ แอมฝั่งและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างและสุขลักษณะ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสถานที่ การวางสิ่งของและการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการตลาด

(๓) กำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ

พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑
ข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับพื้นที่ส่วนที่เป็นที่โล่งแจ้ง เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า เข้าข่ายตามนิยาม
“ตลาด” และ “สถานที่จำหน่ายอาหาร” ทั้งนี้ หากราชการส่วนท้องถิ่น พิจารณาอนุญาตเป็นการประกอบกิจการ
ตลาดต้องควบคุมดูแลให้ผู้จัดตั้งตลาดปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่น
และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย หรือหากราชการส่วนท้องถิ่นจะพิจารณาอนุญาตเป็นการประกอบกิจการ
สถานที่จำหน่ายอาหาร อาจพิจารณาอนุญาตได้ดังนี้ รูปแบบที่ ๑ คือให้ผู้ค้าแต่ละรายมายื่นขอหนังสือรับรองการ
แจ้งหรือขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารแล้วแต่กรณี หรือรูปแบบที่ ๒ คือให้ผู้ดำเนินการจัดตั้งสถานที่
จำหน่ายอาหารมายื่นขอหนังสือรับรองการแจ้งหรือขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารเพียงใบเดียว
และต้องควบคุมดูแลให้ผู้ค้าแต่ละรายปฏิบัติถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้
หากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่าผู้ค้ามีการเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้ง
หรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำประกอบหรือปรุง เพื่อบริโภคในภายหลัง จะเข้าข่ายเป็นสถานที่
สะสมอาหาร ต้องให้ผู้ค้าแต่ละรายมายื่นขอหนังสือรับรองการแจ้งหรือขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่สะสมอาหาร

ข้อหารีอที่ ๒ : การประกอบกิจการไม่มีเลขอาคาร จะขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่
จำหน่ายอาหาร สามารถขอรับได้หรือไม่

ข้อหารีอที่ ๓ : การประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นแผงสำหรับการวางขาย เช่น แคร่ โต๊ะ
ในสถานที่เอกชนโดยไม่มีโครงสร้างอาคาร หรือเต็นท์ชั่วคราว จะสามารถขอรับหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่
จำหน่ายอาหารได้หรือไม่

ความเห็น : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มุ่งเน้น
ควบคุมดูแลสุขลักษณะของสถานที่ หรือบริเวณที่จำหน่ายอาหาร โดยกำหนดให้ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร
ต้องขอรับหนังสือรับรองการแจ้งหรือใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง
ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ และข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย กรณีสถานที่
หรือบริเวณที่จำหน่ายอาหารไม่มีเลขที่อาคาร หากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบแล้วพบว่าปฏิบัติถูกต้อง
ตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
ก็พิจารณาออกหนังสือรับรองการแจ้งหรือใบอนุญาตได้โดยต้องมีหลักฐานการแสดงสิทธิในพื้นที่ หรือมีเอกสาร
การเช่าหรือเลขที่ตามโฉนดที่เช่า

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารีอในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย
ว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

ร่าง

พ/ท

..... ตรวจ